

Fiscale stimulans voor arbeidsparticipatie

ARBEIDSMARKT

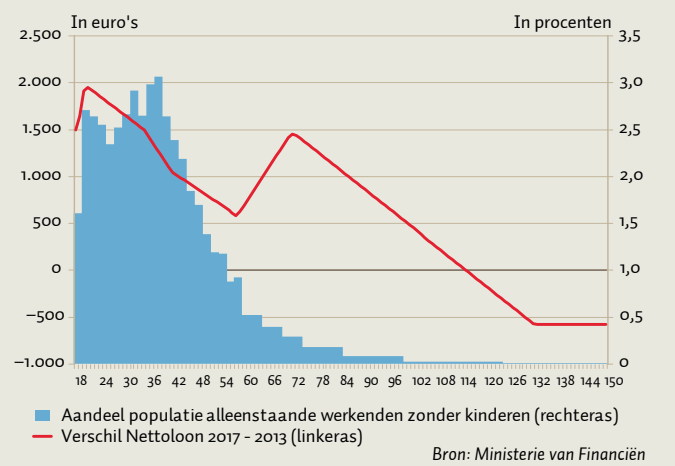
In het regeerakkoord van Rutte II uit 2012 is afgesproken dat werk meer moet lonen. Door te zorgen dat werkenden netto meer overhouden wordt het aantrekkelijker om een baan te aanvaarden of meer uren te werken. Het kabinet heeft verschillende maatregelen genomen om dit te bevorderen.

Uit een partiële analyse blijkt dat de fiscale beleidsmaatregelen die het meeste effect hebben gehad op de verandering van het nettoloon van werkenden de verhoging van de arbeidskorting, de afbouw van de algemene heffingskorting, de verlaging van de belastingtarieven in de tweede en derde schijf en de verlenging van de derde belastingschijf zijn.

De figuur toont – ter illustratie – het effect van het fiscale beleid van het kabinet Rutte II op een alleenstaande werkende zonder kinderen die het wettelijk minimumloon of meer verdient: wat houdt hij of zij bij een zelfde brutoloon netto meer over in 2017 vergeleken met 2013? Daarbij zijn pensioenpremies gelijk verondersteld, terwijl bij de belastingschijven en de heffingskortingen wordt uitgegaan van indexatie. Uit de figuur blijkt dat een alleenstaande werkende in bijna alle inkomensgroepen er door het fiscale beleid van het kabinet Rutte II op vooruit is gegaan, met name aan de onderkant van het loongebouw. Dit voordeel loopt op tot bijna 2.000 euro voor werkenden met een brutoloon rond de 20.000 euro. Alle groepen werkenden met een brutoloon tussen het wettelijk minimumloon en 100.000 euro zijn er minstens 500 euro in nettoloon op vooruit gegaan door de fiscale maatregelen van dit kabinet. Dat is 99 procent van de alleenstaande werkenden zonder kinderen die het minimumloon of meer verdienen, oftewel ongeveer één miljoen

huishoudens. Bijna 80 procent van deze groep is er zelfs 1.000 euro of meer op vooruit gegaan. Voor alleenstaande werkenden met een inkomen van ongeveer 120.000 euro of meer hebben de fiscale maatregelen een negatief effect op het nettoloon gehad, van maximaal iets meer dan 500 euro. ■ **LARS KROESE** (MINISTERIE VAN FINANCIËN)

Effect fiscale maatregelen kabinet Rutte II op nettoloon alleenstaande werkende zonder kinderen

Pensioenvermogen bij PPI's groeit gestaag

PENSIOENEN

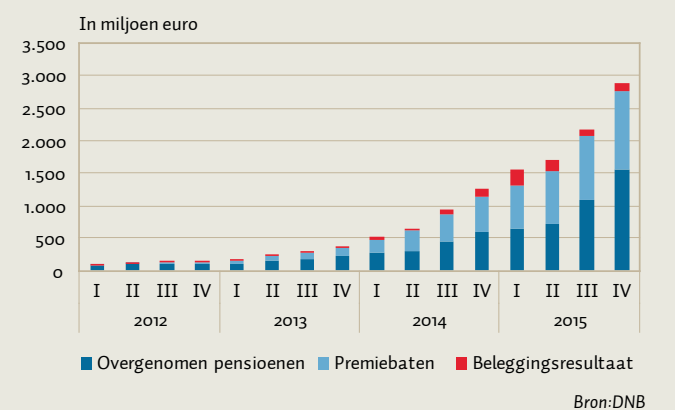
In 2011 is het Nederlandse landschap voor arbeidsgelerateerde pensioenen uitgebreid met, naast pensioenfondsen en levensverzekeraars, een derde type pensioenaanbieder: premiepensioeninstellingen (oftewel: PPI's). Momenteel bestaan in Nederland 11 premiepensioeninstellingen. De omvang van het pensioenvermogen dat deze instellingen beheren, groeit gestaag. Aan het eind van 2015 bedroeg dat zo'n 2,9 miljard euro. Zoals uit de figuur blijkt, is dit vermogen opgebouwd door het overnemen van pensioenverplichtingen van de andere aanbieders (1,6 miljard euro), door de ontvangst van pensioenpremies van ondernemingen die de pensioenregeling voor hun werknemers bij een PPI hebben ondergebracht (1,2 miljard euro) en door positieve beleggingsresultaten (138 miljoen euro).

Het speelveld voor premiepensioeninstellingen is nauwkeurig afgebakend. Zo mogen PPI's uitsluitend beschikbare premieregelingen aanbieden. Bij dat soort regelingen staat de hoogte van de pensioenpremie wél vast, maar de hoogte van de uiteindelijke pensioenuitkering niet. Ook mag een PPI alleen de opbouwfase van het pensioen faciliteren, zodat een deelnemer op pensioendatum een pensioen aan zal moeten kopen bij een levensverzekeraar. De PPI (waarvan er vele zijn gelieerd aan een levensverzekeraar) kan daarbij als tussenpersoon fungeren.

In vergelijking met andere landen maken beschikbare-premieregelingen (ook wel DC-regelingen, *defined contribution*, genoemd) in Nederland een betrekkelijk klein deel uit van het totale pensioenvermogen. Levensverzekeraars en pensioenfondsen beheerden uit hoofde van DC-contracten eind 2014 zo'n 17,4 miljard euro respectievelijk 5,8 miljard

euro aan pensioenvermogen. PPI's hebben met hun 2,9 miljard euro aan beheerd vermogen duidelijk hun plaats veroverd in dat deel van het Nederlandse landschap voor arbeidsgelerateerde pensioenen. ■ **ENRICO VROOMBOUT** (DNB)

Opbouw pensioenvermogen bij PPI's

Is er een verband tussen beurskoersen en de olieprijs?

FINANCIËLE MARKTEN

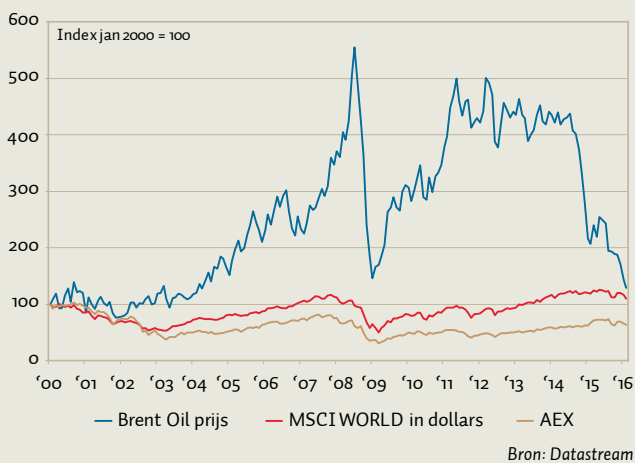
“Wall Street in het rood vanwege lagere olieprijs” en “AEX in herstel door hogere olieprijs”. Twee recente krantenberichten die een relatie tussen beurskoersen en olieprijs suggereren. En inderdaad, als je kijkt naar de afgelopen weken dan is er sinds eind januari 2016 enig verband tussen de beide grootheden. Als econoom vraag je je dan twee dingen af: hoe zouden olieprijsen

invloed kunnen uitoefenen op de koers – behalve dan via sentiment? En: bestaat er een verband als je over een langere horizon kijkt?

De figuur geeft duidelijkheid over de tweede vraag: er is geen duidelijk verband tussen olieprijsen en beurskoersen. De figuur geeft het verband weer tussen de Brent-olieprijs (per ultimo van iedere maand), een wereldwijde aandelenindex (MSCI) en de AEX, alle als index met basismaand januari 2000 = 100. In een periode van 15 jaar is de olieprijs eerst verviervoudigd, om daarna weer bijna terug te keren op het niveau van 2000.

De uitslagen in de beurskoersen vallen hierbij in het niet. In een aantal perioden, zoals tussen 2003 en 2007 en tussen medio 2009 en begin 2011, nemen zowel de olieprijs als de beurskoersen toe. Aangezien dit periodes zijn van economische groei, of herstel na een economische recessie, valt hieruit geen oorzakelijk verband af te leiden. Mogelijk leidt een sterk groeiende economie tot een hoge vraag naar olieproducten, en dus hogere olieprijsen en daardoor stijgende beurskoersen. Als echter de oliekoersen onder druk staan door overproductie, zoals op dit moment het geval is, is er geen enkele reden om aan te nemen dat hogere olieprijsen goed zouden zijn voor de economische groei, voor de winstverwachting van bedrijven. Dus, hogere olieprijsen leiden niet tot hogere beurskoersen. • **ALBERT VAN DER HORST** (CPB)

De ontwikkeling van de olieprijs versus beursontwikkelingen

Regionale verschillen in kwaliteit van leven

ECONOMIE EN SAMENLEVING

In een recente publicatie van het CBS over de kwaliteit van leven in Nederland is nagegaan hoe de kwaliteit is verdeeld over bevolkingsgroepen. Uitgangspunt was de kwaliteit van leven op individueel niveau. Daarvoor is gebruikgemaakt van twaalf jaargangen (2002–

2013) enquêtes met subjectieve gegevens over de eigen gezondheid en tevredenheid met het leven. Deze gegevens zijn verrijkt met registerinformatie over onder meer inkomen, uitkeringen en werk.

Er zijn vier klassen van kwaliteit van leven te onderscheiden. De hoogste klasse – een grote kwaliteit van leven – bevat mensen met een bovengemiddeld besteedbaar huishoudinkomen, die hun eigen gezondheid positief beoordelen en die tevreden zijn met het leven. De laagste klasse – geringe levenskwaliteit – omvat personen met een minder dan gemiddeld inkomen die relatief laag scoren op gezondheid en/of tevredenheid. Ongeveer een derde van de respondenten valt in de hoogste klasse, een vijfde in de laagste klasse.

Op deze manier gedefinieerd genieten vooral hoogopgeleiden, mensen met een baan en mensen met een partner zonder kinderen of met kinderen die allemaal 12 jaar of ouder zijn, een grote levenskwaliteit. Onderaan de ladder staan vooral alleenstaande ouders met jonge kinderen, 65-plussers zonder partner, laagopgeleiden en mensen zonder baan met al dan niet een bijstandsuitkering.

Kwaliteit van leven is niet alleen ongelijk verdeeld over bevolkingsgroepen. Er zijn ook grote regionale verschillen. Vooral in Zuid-Limburg, Friesland en Oost-Groningen is het aantal mensen met een grote levenskwaliteit relatief gering (figuur). En vergeleken met de verdeling van het bbp per capita is kwaliteit van leven nog meer geconcentreerd rond de as Amsterdam – Utrecht – ’s-Hertogenbosch – Eindhoven. • **BRUGT KAZEMIER EN RUBEN VAN GAALEN** (CBS)

Percentage inwoners, exclusief scholieren en studenten, van 18 jaar of ouder die een grote kwaliteit van leven genieten, 2002–2013

